

השוכר את האומנין פרק ששי בבא מציעא פב.

על המשכון. בשעת הלוואה משמע: ומתני'. שהלווה פירות: אי הכי קמה ליה מתני' דלא כרבי עקיבא. דקמתי אלכל אס הלווה מעות שומר חנם ואנן קיימא לן במסכת סנהדרין (דף פ.) זכולו סתמי סתם משנה רבי מאיר סתם סיפא ר' יהודה סתם ספרי ר' שמעון וכולו אליבא דר' עקיבא: לוימא. ר' אליעזר ור' עקיבא: דללא שוי שיעור זווי קא מפלגי ודשמואל פליגי. דלי דשוי מודה ר' אליעזר דלגזינא שקליה ודללא שוי פליגי דלרבי אליעזר לית ליה דשמואל דאמר אבדו אלפא זווי וסבז דקביל לגזינא הא לית ליה לרבי אליעזר דכיון דלא שוי לזכרון דברים בעלמא הוא דנקיט ליה ושומר חנם הוא ור' עקיבא אית ליה דשמואל ואמר סבר וקביל בתורת משכון וכל כמה דלא מיהדי ליה לא לגבי: דכולי עלמא לית להו דשמואל דלרבי אליעזר לא מפסקי כלום ור' עקיבא אינו מפסקי אללא כנגד המשכון: שקונה משכון. לכל מיני להתחייב באונסין: אימור דאמר ר' יחזק בשעתו שלא בשעת הלוואה. דהא קרא במשכנו ע"י שליח ב"ד כחייב דכתיב לעיל מיניה במוך תעמוד ומוקימני לה לקמן (דף קג.) בשליח ב"ד וההוא דלא קני דלגזינא שקליה וליכא לדמויה למשכנו בשעת הלוואה ובהך פלוגתא דרבי אליעזר המלוה על המשכון קמתי: והכא בשומר אבידה קא מופלגי. דטעמא דר' עקיבא משום דשומר שכר מלוה הוא והעוסק במלוה פטור מן המלוה דאי בעי לא יחייב ריפתא לעניא: שומר אבידה. שמואל אבידה והכניסה אל מוך ביתו כדכתיב (דברים כג) ואספתו אל מוך ביתך: כשומר חנם. דאזו חייב אללא בשעתו וליכא ליה חייב בשומר שכר. וחיוב בגביה ואבידה דשומר שכר מלוה הוא. דהעוסק במלוה פטור מן המלוה (שם א): שכר מלוה (שבוועת זד.). לימא דרב יוסף תנאי חזאי תנאי. דמלמא דרבה דלא חייב ליה דרבה דר' עקיבא לית ליה דרבה. אללא דרב יוסף מי למתא תנאי הוא. מי למתא לרבי יוסף לאוקמי לר' אליעזר כותיה (שם).

קתא. בית ד' (שבוועת זד.). אבד קתא דמגלא אבד אלפא זווי. דסבז וקביל. אלכל זמן אבדו קיימין על כרחו גובה חוב, אס מלוה סתם הוא, סתם מלוה שלשים יום, ואס פירש לו זמן שישע זמנו יפרע, ולא מצי לממר סברת וקבילת. דלי ליש משכון קבילה. ליש פרשני לא קבילה. ויזין דקבילה ליש משכון כל כמה דלא מהדי ליה למשכונה לא גבי ולא מצי פטר נשפי דבמי דבמי (שם.) מנין לבעל חוב שקונה משכון. כל ימי הלוואה המשכון קניו לו ואס נאס חייב באונסין, שאס עליו לא שומר חנם ולא כשומר שכר שפטורין באונסין, אללא טעו דבשמו ובמיתו עומד (פסחים פזו.) ור' תהיה צדקה. בשעת הנשעו חייב, אי אמרת קונה משכון איכא דקרא ביה שכינה שבח בעלמא, ששאל לו זה דבר הקניו לו, ואס אינו קונה דקרא בשכנה זו מנין. על שלו שבח (שם.) שלא בשעת הלוואה. כגון ע"י ב"ד, דכתיב משפטי קרא, דכתיב לעיל מיניה במוך תעמוד והאי וגו', ואמר מר זה שליח ב"ד (שבוועת זד.) שומר אבידה. הכניס אבידת חביב ליתו, דכתיב ואספתו אל מוך ביתך (ב"ק גו.) כשומר חנם. ואזו חייב אללא בשעתו (ע"י ע"ג.) בשומר שכר. וחיוב בגביה ואבידה דשומר שכר מלוה הוא. דהעוסק במלוה פטור מן המלוה (שם א): שכר מלוה (שבוועת זד.). לימא דרב יוסף תנאי חזאי תנאי. דמלמא דרבה דלא חייב ליה דרבה דר' עקיבא לית ליה דרבה. אללא דרב יוסף מי למתא תנאי הוא. מי למתא לרבי יוסף לאוקמי לר' אליעזר כותיה (שם).

צ א ב מ"י פ"י מהל' שכינת ה"ל א ועין הכתובות ובמ"מ וכל"מ סמך עשין פטו טו"ע ח"מ ס"י עב סג"י ז טו"ע בהג"ה:

תורה אור השלם
1 השב חשבי לו את העבטו בבא השמוש ושבו בשלקתו וברכב ור' תהיה צדקה לפני ד' דברים כר ד'

נימא בר"א שוי שיעור זווי וברשמואל קמ"פ"א. פי' בקונט' אלכל דשוי הוי לכו"ע ש"ס ושיליה שזועת הדיינים (שזועות דף מג: ועס מד. ד"ה מאי) יש ספרים דגרסי ה"ד אי דשוי שיעור זווי מ"ט דרבי אליעזר אללא דללא שוי ודשמואל קמיפלגי משמע כפ"ה דשוי מודו כ"ע וקשה דל"כ אמאי קאמר מתניתין דלא כר' אליעזר לוקמה דלשוי שיעור זווי ומימי ככ"ע וכו"מ הא דקאמר דמתניתין דלא כרבי אליעזר היינו לפי המסקנה דפליגי דשוי שיעור זווי וכדרב יוסף דהא לרבה דהלכתא כוותיה פליגי לפי המסקנה דשמואל כדפי' בפ"ג לעיל (דף כט.) ועס ד"ה (הו.) ומיהו יש לומר דלא מצי לאוקמי מתני' דשוי וככ"ע דלפי סברא שחלוק רבי יהודה על רבי אליעזר ור' עקיבא אללא ודאי מתני' דללא שוי איירי אלכל קשה כיון דשוי שיעור זווי לכולי עלמא אזדו מעותיו אס כן דללא שוי מה שנגד המשכון נמי אזדו לכו"ע ואס כן אמאי ישבע לרבי אליעזר שאבד המשכון דלא פשיעה מה מרווח מאותה שזועת והלא מעות שנגד המשכון אבד אפי' לא פשע והימירם על המשכון יטול אפי' פשע במשכון כיון דלית ליה לדשמואל וכו"מ כמו שפירש בקונטרס דהיכא דלא י' נקט שיעור זווי אפילו כנגד המשכון לא יפקיד לר' אליעזר משום דלא נקיטין אללא לזכרון דברים בעלמא זה אין נראה דלי דשוי אזדו מעותיו חן על גב דלית ליה לדשמואל אס כן ע"כ לא אזדו אללא מטעמיה דרב יוסף דמשום מלוה הוי ש"ס ומהאי טעמא נמי יפקיד מה שנגד המשכון דללא שוי דהא כ"ס שעשה מלוה שהלוה על המשכון מועט ועוד דלפי גירסת הספרים היה משמע כרז יוסף וקי"ל לרבה דכפיריש' בפ' אלן מציאות (סג) ומיהו יש לומר דדשוי הוי לכו"ע שומר שכר ולא מטעמיה דרב יוסף אללא מטעמיה דשמואל דחשיב כאלו פירש אזד המשכון פירש אללא דשוי שיעור זווי בשעת הלוואה לא נקיט ליה אללא לזכרון דברים בעלמא ואפילו כנגד המשכון לא חשיב כאלו פירש דרבי אליעזר מ"מ דוחק הוא ונראה לפרש לימא דללא שוי ודשמואל קמיפלגי פי' אף דללא שוי ודשמואל קמיפלגי ולא דבר' יחזק ורב יוסף דבטעמיהו ללא מני פליגי אללא דשוי ועוד דלפי האמת לא פליגי

הלווה על המשכון קתני אללא לא קשיא כאן שהלווה מעות כאן שהלווה פירות והא מוקתני סיפא ר' יהודה אומר הלווה מעות שומר חנם הלווה פירות שומר שכר מכלל דלתנא קמא לא שני ליה כולה רבי יהודה היא וחסורי מיחסרא והכי קתני הלווה על המשכון שומר שכר במה דברים אמורים שהלווה פירות אבל הלווה מעות שומר חנם שרבי יהודה אומר הלווה מעות שומר חנם הלווה פירות שומר שכר אי הכי קמה לה מתני' דלא כרבי עקיבא אללא מחזורתא מתניתין דלא כר' אליעזר לימא ברלא שוי משכון שיעור זווי וברשמואל קא מופלגי דאמר שמואל האי מאן דאופייה אלפא זווי לחבריה ואנח ליה קתא דמגלא עילויהו אבד קתא דמגלא אבדו אלפא זווי אי ברלא שוי משכון שיעור זווי דכולי עלמא אית להו דשמואל והכא בדשוי שיעור זווי וקא מופלגי בר' יחזק י' צחק ר' יצחק במנין לבעל חוב שקונה משכון שנאמר ור' תהיה צדקה חוב שקונה משכון צדקה מנא ליה מוכאן לבעל חוב שקונה משכון ותסברא ר' אימור דאמר ר' יצחק במשכנו שלא בשעת הלוואה אבל משכנו שלא בשעת הלוואה מי אמר אללא אית להו דרבי יצחק והכא במשכנו בשעת הלוואה ובשומר אבידה קא מופלגי ר' דאיתמר שומר אבידה רבה אמר כשומר חנם רב יוסף אמר כשומר שכר לימא דרב יוסף תנאי היא לא בשומר אבידה דכולי עלמא אית להו דרב יוסף והכא במלוה

דשמואל דחשיב כאלו פירש אזד המשכון פירש אללא דשוי שיעור זווי בשעת הלוואה לא נקיט ליה אללא לזכרון דברים בעלמא ואפילו כנגד המשכון לא חשיב כאלו פירש דרבי אליעזר מ"מ דוחק הוא ונראה לפרש לימא דללא שוי ודשמואל קמיפלגי פי' אף דללא שוי ודשמואל קמיפלגי ולא דבר' יחזק ורב יוסף דבטעמיהו ללא מני פליגי אללא דשוי ועוד דלפי האמת לא פליגי

דדרי יחזק כדמסקין ולא דרב יוסף דק"ל כרבה דשמואל זין דשוי וזין דללא שוי דר' אליעזר לית ליה דשמואל ולהכי לא איבד חף מה שנגד המשכון דמצינה טעם יפקיד כיון דלית ליה לדשמואל ורבי עקיבא אית ליה דשמואל ואזדו מעותיו אפילו הימירם על המשכון והא דקמתי מתניתין שומר שכר לאו דוקא דהא הא לינשא לא שייך אמעות ימירם על המשכון אללא כלומר דכין ש"ס דמפסקי הכל בגיביה ואבידה ולא באונסין א"נ מתניתין איירי דשוי דקמס משכון שזע כנגד כל החוב ולכך קרי ליה ש"ס:

צ רבוי' ע"מא אית ר' הוה דשמואל. צפרק שזועת הדיינים (שזועות דף מג: ועס ד"ה ממני) פריך לשמואל דמתן סלע הלימין עליו וסקל היה שזע והלה אומר לא כי אללא שלשה דינרים היה שזע חייב ואמאי לימא הא קבלתיה וגרס בספרים וכן פי' בקונטרס מתניתין דפרש כי קאמר שמואל דללא פירש להאי גירסא איש' דלא מצי למימר הכא כולהו אית להו דשמואל דאי ר' אליעזר אית ליה דשמואל למה ישבע ויטול נהי דלית ליה דרבי יחזק מוטעמא דשמואל דשמואל הכל אפי' לא פירש ולא שוי כ"ס דשוי ואי איירי דפרש שלם יפקיד לא היה חולק ר' עקיבא אלכל לפי גרסת ר"ח דגריס הסם מתני' דללא פירש ושמואל דפריש שיאבד כל מעותיו וכן נראה לר"ת עיקר דאין סברא שיאבד כל מעותיו דר' אליעזר דר' אליעזר לית ליה דשמואל ואף על גב דפריש לא יועיל דאסמכתא היא וכיון דלא איבד מעות הימירם על המשכון גס מה שנגד המשכון לא הפסקי דאמר בחזיהו נשך (לעיל דף פו.) ועס דמי קאמר ליה קני לגזינא ור"ע סבר דלא מקרי אסמכתא אללא היכא שאמר להסמין מצירו על דבריו כגון אס אוציר ולא אעביד אלכל אללא שומר חנם אלא שומר שכר חובו אס יפקיד המשכון וקשה דלפי גירסא זו אמאי לא קאמר הכא כולי עלמא אית להו דשמואל היכא דפריש והכא בשוי שיעור זווי ולא פירש וזד' יחזק קמפלגי דהא הלכתא כותיה דשמואל דרב נחמן ונרדהע"ט ק"ל כוותיה הסם ויש לומר דסבר גמרא דאי דפריש מפסקי כל החוב דללא פירש נמי מפסקי כנגד המשכון דמה שנגד המשכון דפרש דמי ולהכי לא מצי למימר כולי עלמא אית להו דשמואל דא"כ לר' אליעזר למה ישבע ויטול כל מעותיו דמה שנגד המשכון יש לו להפסקי כיון דאית ליה דשמואל ומכל מקום הלכתא כשמואל דפריש ור"ח פירש דאין הלכה כשמואל וטעמא משום דקאמר הכא כולי עלמא לית להו דשמואל ואין זו ראייה שכן דרך הגמרא לדחות דכולי עלמא לית להו אע"ג דכן הלכה כיון דלא מצי למימר כולי עלמא אית להו ועוד דלפי האמת דק"ל כרבה פליגי דשמואל וקאי רבי עקיבא ומתניתין דשמואל ואע"ג דרב פליגי עליה דהא צפרק הזהב (לעיל דף מג: ועס) דמתי פלוגתא דרב דערבון לפלוגתא דרשב"ג ורבנן גבי ואינו שזע אללא פלג ובשזועות (דף מד:) דמתי פלוגתא דרשב"ג ורבנן לדשמואל א"כ פלוגתא דשמואל ורב לענין מי שפרע דאיקורא איתמר והלכה כרב באיקורי' ה"נ דשמואל לענין דינא איתמר והלכתא כשמואל דייני ועוד דר' יוחנן פליגי ארזב דערבון וסבר כשמואל וקיימא לן ר' רב ור' יוחנן הלכה כרבי יוחנן וכרב נחמן קיימא לן דייני לגבי כולי עלמא וסבר כשמואל:

צ רב יוסף תנאי היא. פירש בקונטרס דרבה דלא חייב ליה תנאי היא ולעיל פירשתי צפרק שני (דף כט.) ועס ד"ה (הו.) דרבה דלא חייב ליה תנאי ומוקי פלוגתיהו דשמואל וכולי עלמא אית להו דרבה אית לרבי יוסף כי נמי פליגי דשמואל ר' אליעזר דלאו כותיה:

צמלוח

מוסף רש"י